

6

Situatie in Afghanistan

Aan de orde is het **debat** over de **situatie in Afghanistan**.

De voorzitter:

Aan de orde is het debat over de situatie in Afghanistan. Ik heet de bewindspersonen van harte welkom: de minister-president, de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Defensie en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Ik heet de Kamerleden, de mensen op de publieke tribune en de kijkers thuis van harte welkom. Voordat we van start gaan, geef ik het woord aan mevrouw Piri van de PvdA voor een punt van orde, zo heb ik begrepen.

Mevrouw Piri (PvdA):

Dat klopt, voorzitter. Zoals u weet, hebben wij gisteren bij de regeling van werkzaamheden al aangegeven dat het voor de Kamer heel moeilijk is om ons werk te doen en om het kabinet te controleren, als wij stukken structureel te laat krijgen. De antwoorden op de feitelijke vragen kwamen meer dan 24 uur later dan was afgesproken. We hebben ze uiteindelijk gister om 22.30 uur ontvangen. Dat is een van de redenen.

Daarnaast hebben wij vanmorgen naar aanleiding van een artikel in de Volkskrant, waaruit wij begrijpen dat het feitenrelaas in elk geval niet alle feiten bevat, gevraagd om aanvullende stukken. Het verzoek is om het debat tot minimaal 14.00 uur vanmiddag te schorsen, hopende dat we dan op tijd de aanvullende stukken krijgen.

Daarnaast zou ik graag het verzoek willen doen dat in de beantwoording door de leden van het kabinet wordt gestart met de vakministers: eerst de minister van Defensie, daarna de minister van Buitenlandse Zaken, dan de staatssecretaris en vervolgens de minister-president.

De voorzitter:

Ik kijk even naar de andere Kamerleden om te zien of iedereen het voorstel van mevrouw Piri steunt, of dat er bezwaar tegen is. Is er iemand die bezwaar heeft tegen het voorstel van mevrouw Piri? De heer Van Wijngaarden van de VVD.

De heer Van Wijngaarden (VVD):

Alle steun voor het idee dat we leestijd nodig hebben. Maar ik wil er twee opmerkingen bij maken. Ten eerste snap ik best de logica van de opmerking over de spreekvolgorde, maar ik vind dat het kabinet daar toch echt zelf over gaat. Dat wil ik gezegd hebben.

Ten tweede wil ik gezegd hebben dat het verzoek om de extra stukken mede namens de VVD is gedaan. Ik vind het wel belangrijk om hier in de openbaarheid daar één ding bij te zeggen. Het is wat mij betreft een inspanningsverplichting om te kijken wat er nu voor 14.00 uur leverbaar is. Maar ik wil dan wel gewoon om 14.00 uur het debat starten.

De voorzitter:

Als ik zo naar iedereen kijk, is er volgens mij steun om het debat uit te stellen naar 14.00 uur. Is dat correct?

Dan het tweede verzoek van mevrouw Piri. Ik geef u allen nog even het woord. Het kabinet gaat natuurlijk zelf over de volgorde en de samenstelling. Dat is dus wel aan het kabinet. Maar het kan natuurlijk wel gebeuren dat er een dringende oproep komt vanuit de Kamer. Vandaar dat ik u allemaal even het woord ga geven. De heer Kuzu van DENK.

De heer Kuzu (DENK):

Ik kan beide voorstellen van mevrouw Piri van harte steunen. Ik zie overigens ook dat het document met de feitelijke vragen gisteravond om 19.15 uur voor het laatst is bewerkt. We hebben het pas om 22.45 uur gekregen. Dat vind ik ook een rare gang van zaken.

Ik wil ook een aanvullend ordevoorstel in uw richting doen, voorzitter. Ik wil niet dat de interrupties beperkt worden. Het is een belangrijk debat. Er is heel veel informatie. De antwoorden die zijn gegeven, roepen heel veel vragen op. Ik zou dus ook willen voorstellen dat u de interrupties niet beperkt, totdat we het echt heel bont maken.

De voorzitter:

Ik zal daar straks op reageren, meneer Kuzu.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Voorzitter. Het is onvoorstelbaar. We kregen gisteren om 22.30 uur 's avonds een pak papier. Vanochtend blijkt uit het bericht van de Volkskrant dat daarin cruciale informatie ontbreekt. Het is een politieke doodzonde als je de Kamer onvolledig informeert. Het kabinet weet waar dat toe leidt.

Steun voor het debat om 14.00 uur. Natuurlijk, "zo snel mogelijk", maar als het kabinet om 13.55 uur met die stukken komt, is dat wel heel erg misselijk, want dan kunnen we ons nog steeds niet voorbereiden. Ik zou dus graag van het kabinet horen hoe laat we deze stukken krijgen.

De heer Ceder (ChristenUnie):

Voorzitter, steun voor alle verzoeken.

De voorzitter:

De heer Omtzigt van de Groep Omtzigt. Allereerst welkom in onze nieuwe plenaire zaal. Gaat uw gang.

De heer Omtzigt (het lid Omtzigt):

Dank u wel, voorzitter. Ook mijn steun om het uit te stellen. Het mag ook wel iets langer uitgesteld worden, omdat wat er gebeurd is, vrij serieus is en omdat de voorbereiding en het met andere mensen spreken over de antwoorden die je krijgt, nauwelijks mogelijk is.

Ik heb een aanvullend verzoek. Dat is om het draaiboek en het worstcasescenario, inclusief de aanpassingen die er geweest zijn, hiernaartoe te sturen. We lijken nu te focussen op wat er de laatste week gebeurd is. Er lijkt anderhalf jaar geen voorbereiding te zijn geweest. Dit was de les van

Srebrenica. Ik zou die twee stukken en de wijzigingen die zijn aangebracht willen hebben, evenals het overzicht van wat er met en over Frankrijk is gecommuniceerd. Ik pak bewust maar één bondgenoot, maar in mei stond in Le Monde al openbaar dat ze honderden medewerkers gingen terughalen. Misschien moet er nog een Nobelprijs naar Le Monde gestuurd worden, maar ik zou graag het overzicht willen hebben van wat er vanuit de Nederlandse ambassade in Kabul of vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken met en over Frankrijk gecommuniceerd is en wat de minister daarvan wist.

De heer Boswijk (CDA):

Steun voor de twee voorstellen van de PvdA en ook steun voor het voorstel van collega Omtzigt, wel met de notitie erbij dat ik graag zie dat het debat vandaag gaat plaatsvinden.

Mevrouw Bromet (GroenLinks):

Voorzitter. Steun voor de voorstellen. Wat betreft het verzoek van de SP om de stukken op te sturen die ten grondslag liggen aan het Volkskrantartikel van vanochtend: ook wij zijn bang dat we die weer te laat krijgen, want we krijgen de stukken elke keer vlak voordat het debat begint. Ik zou dus willen voorstellen om de aanvang van het debat elke minuut dat de stukken na 13.00 uur komen, weer een minuut uit te stellen of zolang als het duurt.

De voorzitter:

De heer Van Haga van de Groep Van Haga en dan mevrouw Teunissen van de Partij voor de Dieren.

De heer Van Haga (Groep Van Haga):

Voorzitter. Er blijken nu weer allerlei dingen te ontbreken. Alles is te laat geweest. En volgens mij heeft dit debat helemaal geen spoed, want alles wat verkeerd is gegaan, is al verkeerd gegaan. Wat mij betreft dus niet tot 14.00 uur, want dan krijg je weer hetzelfde probleem. Laten we dus gewoon een nieuwe datum prikken waarop je op een normale manier met elkaar kan debatteren.

De voorzitter:

Dat is weer een nieuw punt van orde, maar we gaan nog even reageren op het punt van orde van mevrouw Piri.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Voorzitter, steun voor de verzoeken van mevrouw Piri, van GroenLinks en ook van de heer Omtzigt.

Mevrouw Belhaj (D66):

Voorzitter, steun voor de twee verzoeken van mevrouw Piri.

De heer De Roon (PVV):

Kortheidshalve: ik steun de opmerkingen van de heer Van Haga.

De voorzitter:

De heer Stoffer van de SGP en dan mevrouw Simons.

De heer Stoffer (SGP):

Voorzitter, steun voor de verzoeken van mevrouw Piri en ook van de heer Omtzigt.

Mevrouw Simons (BIJ1):

Dank u. Steun voor de verzoeken van mevrouw Piri en de heer Omtzigt. Ik sluit mij aan bij het voorstel van mevrouw Bromet: als het langer duurt voordat wij stukken krijgen, stellen wij het debat in dezelfde mate uit. En natuurlijk steun voor de heer Omtzigt.

De voorzitter:

De heer Eppink van JA21 en dan mevrouw Van der Plas van BBB.

De heer Eppink (JA21):

Mevrouw de voorzitter. Steun voor de voorstellen van mevrouw Piri en ook die van de heer Omtzigt. Het is een heel karwei om het feitenrelaas te lezen. Eindelijk heb je het dan gelezen en dan moet je uiteindelijk weer helemaal opnieuw beginnen. Zo duurt het allemaal erg lang.

De voorzitter:

Mevrouw Van der Plas van BBB en dan de heer Dassen van Volt.

Mevrouw Van der Plas (BBB):

Voorzitter. Er is hier iets heel raars aan de hand met dit kabinet. Er worden continu stukken gelekt. Stukken die eigenlijk niet naar buiten moeten komen, worden naar buiten gebracht. Stukken die wél naar buiten moeten komen, althans aan de Kamer geleverd moeten worden, gaan gewoon 30 uur over de deadline heen. Ik ben er helemaal niet voor om het over twee uur te houden, want ik vind dat zorgvuldigheid voor snelheid gaat. Alles moet gewoon boven tafel komen. Ik sluit mij dus aan bij de heer Van Haga en overigens ook bij het verzoek van de heer Omtzigt. Mijn voorstel zou zijn om het debat met minimaal 30 uur uit te stellen; dat is de overschrijding van de deadline. Dan hebben we allemaal goed de tijd om alles te lezen en dan heeft het kabinet de tijd om de stukken te leveren. Dan kunnen we over 30 uur het debat weer op een andere datum laten plaatsvinden.

De voorzitter:

De heer Jansen van Forum voor Democratie. Sorry, de heer Dassen; excuus.

De heer Dassen (Volt):

Steun voor het voorstel van mevrouw Piri en het voorstel van de heer Omtzigt.

De voorzitter:

Excuus. De heer Jansen van Forum voor Democratie.

De heer **Jansen** (FVD):
Hetzelfde en ik sluit me aan bij de woorden van de heer Boswijk.

De voorzitter:

Dank u wel. Als ik zo vrij mag zijn om dit samen te vatten: er is een meerderheid voor het verzoek van mevrouw Piri om het debat uit te stellen tot 14.00 uur. Er zijn aanvullende verzoeken gedaan voor informatie. Ik zal die doorgeleiden naar het kabinet, dat daar zit. Ik stel voor dat we om 14.00 uur even kijken hoe het ervoor staat. Ik denk dat dat het meest logische is.

De voorzitter:

Aan de orde is het debat over de situatie in Afghanistan. Ik heet de bewindspersonen weer van harte welkom, evenals de mensen op de publieke tribune en de Kamerleden.

Er is een nieuw punt van orde van mevrouw Piri van de PvdA. Gaat uw gang.

Mevrouw **Piri** (PvdA):

Voorzitter, dank u wel. We hebben inderdaad negen minuten geleden de stukken ontvangen waar we om hebben gevraagd. Daarvoor dank aan het kabinet. Ik denk dat ik namens iedereen spreek als ik zeg dat we die binnen negen minuten nog niet hebben kunnen lezen. Mijn voorstel zou dus zijn om het debat om 15.00 uur aan te vangen.

De voorzitter:

Ik kijk even of de Kamerleden daar bezwaar tegen hebben. Volgens mij is dat niet het geval. Dan schors ik ... Mevrouw Van der Plas van BBB.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Daar heb ik wel bezwaar tegen. Ik wil nogmaals het verzoek indienen om het debat met 30 uur uit te stellen en gewoon tijd te nemen voor deze stukken. Het is harstikke leuk; grote fracties — ik gun het ze van harte — hebben ontzettend veel medewerkers die mee kunnen lezen. Kleine fracties hebben die niet. Ik wil gewoon graag dat het langer wordt uitgesteld. Dat is mijn voorstel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van der Plas.

De heer **Omtzigt** (het lid Omtzigt):

Voorzitter. We krijgen de draaiboeken maar nog niet. Ik zou het komende uur dus eigenlijk een samenvatting willen hebben van die draaiboeken, waarin staat wanneer ze aangepast zijn en of het draaiboek erin voorzag dat eerst het lokale personeel geëvacueerd zou worden of eerst de ambassademedewerkers. Nou, dat kan gewoon gestuurd worden.

Verder intrigeerde mij de laatste zin van de brief: als er nog andere stukken zijn, dan krijgt u die. Ik neem gewoon aan dat, als hier een informatieverzoek door collega Kati Piri wordt gedaan, alle stukken die daarbij horen worden ver-

schaft. Ik hoop dat de regering toch nog voor 15.00 uur in ieder geval even zorgt voor een overzicht van wat er is.

Dan voor de rest. Of het nou zwart- of witgelakt is, op welke wijze kunnen wij inzage krijgen in de stukken die daaronder liggen? Ik vond ze wel erg zwart.

De voorzitter:

Dank u wel.

De heer **Kuzu** (DENK):

Voorzitter. Mijn fractie is voorstander van uitstellen tot 15.00 uur. Ik vind het wel belangrijk dat wij in ieder geval vandaag een debat voeren met de informatie die we hebben. Ik weet zeker dat dit niet het laatste debat zal zijn over Afghanistan, want we zien dat er, naarmate er meer antwoorden komen van het kabinet, ook meer vragen opduiken. Er komen ook verschillende informatieverzoeken. Ik zou dus graag het debat willen voeren om 15.00 uur met de informatie die we hebben. Maar daar zeg ik heel duidelijk bij dat dit niet de laatste keer zal zijn dat we deze bewindslieden over dit onderwerp bevragen, want de onderste steen is nog niet boven.

De voorzitter:

Dank u wel.

De heer **Van Haga** (Groep Van Haga):

Voorzitter. Nu blijkt toch weer dat er weer allerlei stukken niet zijn en dat er nog verduidelijkt moet worden. Ik hoor ook wat de heer Omtzigt nog verder vraagt. Ik wil dan toch mijn eerdere verzoek herhalen om het gewoon naar volgende week uit te stellen, want dan hebben we alles en dan kan iedereen het gewoon goed lezen. Hier zit geen enkele haast achter, want alle fouten zijn al gemaakt en de leugens zijn al verteld, en dan kunnen we daar gewoon in alle rust een keer over debatteren.

De voorzitter:

Dank u wel. Tot slot de heer Eppink van JA21. Excuus, u kunt de andere microfoon nemen.

De heer **Eppink** (JA21):

Mevrouw de voorzitter. We kregen de stukken zonet, maar het is het gebruikelijk tafereel: zwartgelakt, van alles en nog wat. Zo weten we eigenlijk niet precies waar we aan toe zijn. Ik vraag dus ook om uitstel, zodat we dit allemaal kunnen bekijken en meer informatie en meer precieze informatie kunnen krijgen. Want dit is meer een zoekplaatje. Dank u.

De voorzitter:

Dank u wel. Tot slot, mevrouw Teunissen van de Partij voor de Dieren. En dan probeer ik het even samen te vatten.

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):

Voorzitter. Ik steun het verzoek van mevrouw Van der Plas. Ik vind dat we de nieuwe stukken die we net hebben

gekregen, zorgvuldig moeten kunnen lezen. Dus 30 uur uitstel heeft ook mijn steun.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik vat het even samen. Ik begreep dat vertrouwelijke stukken nu onderweg zijn. Het kabinet is aanwezig. Het kabinet heeft dus gehoord dat een aantal leden van de Kamer behoefte heeft aan aanvullende informatie. Er is een meerderheid voor het schorsen van het debat tot 15.00 uur. Ik merk ook wel dat de behoefte er is om dan ook echt te gaan debatteren. En, zoals de heer Kuzu ook zei: er zullen nog andere mogelijkheden zijn om over dit onderwerp van gedachten te wisselen. Dus met uw goedvinden schors ik de vergadering tot 15.00 uur. En dan gaan we echt met het debat beginnen. Het informatieverzoek zal ik nog expliciet doorgeleiden naar het kabinet.

De beraadslaging wordt geschorst.